

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การสัมผัสทางภาษาของกลุ่มชนในเขตชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษาเฉพาะบริเวณเขตติดต่อจังหวัดท่าขี้เหล็กสหภาพพม่า และอำเภอแม่สาย ประเทศไทย” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดจากการ สัมผัสทางภาษาโดยศึกษาด้านเสียง (phonetic) และหน่วยเสียง (phonemic) ทั้งนี้จะพิจารณาในประเด็นของปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะการสัมผัสทางภาษาของกลุ่มชนในเขตชายแดนไทย-พม่า ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ และผลกระทบในด้านต่างๆ ที่เกิดจากภาวะการสัมผัสทางภาษาของกลุ่มชนในเขตชายแดนไทย-พม่า

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่อาศัยหรือทำการค้าอยู่ในบริเวณเขตติดต่อจังหวัดท่าขี้เหล็ก สหภาพพม่าและอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย นั้นประกอบไปด้วยกลุ่มชนที่มีความหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในด้านการใช้ภาษา รวมถึงการนับถือศาสนา โดยกลุ่มชนที่พบมากที่สุดคือ ชาวไทย รองลงมาคือชาวพม่า ชาวไทใหญ่ ชาวจีน ชาวไทลื้อ ชาวอาข่า ชาวลาว ชาวฟิลิปปินส์ ชาวบังคลาเทศและชาวมอญ โดยประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กลุ่มชนเหล่านี้โดยรวมเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ ทางด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มชนเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง โดยมีระยะเวลาในการเข้ามาอาศัยหรือทำการค้าอยู่ในบริเวณเขตติดต่อจังหวัดท่าขี้เหล็ก สหภาพพม่าและอำเภอแม่สาย ประเทศไทย ต่ำกว่า 5 ปี

ทางด้านภาษาที่ใช้ในการประกอบอาชีพและติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นนั้น พบว่า มีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักและภาษารองคือภาษาพม่าซึ่งแม้จะมีบทบาทหน้าที่ในการใช้ที่เป็นรองจากภาษาไทย แต่ในฝั่งตลาดท่าขี้เหล็กนั้น ภาษาพม่ามีบทบาทมากในชุมชนเพราะเป็นภาษากลางและใช้สื่อสารกันในวงกว้างในระดับชุมชน รวมถึงเป็นภาษาในกลุ่มชนที่มีเชื้อชาติพม่าด้วย โดยในภาษาไทยนั้นกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในทักษะทางการพูดและการฟังมากที่สุดและรองลงมาคือทักษะทางการอ่านและการเขียนส่วนในความสามารถทางภาษาพม่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในทักษะทางการพูดมากที่สุดและรองลงมาคือทักษะทางการฟัง การอ่านและการเขียน ในกลุ่มของผู้ที่รู้สองภาษานั้น มีการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนในกลุ่มของผู้ที่รู้มากกว่าสองภาษาจะมีการเลือกใช้ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาพม่า ในการประกอบอาชีพและติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้การเลือกใช้ภาษาใดนั้นจะขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ทางด้านปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดจากการสัมผัสทางภาษาด้านเสียง (phonetic) และหน่วยเสียง (phonemic) นั้น พบว่า ในกลุ่มชนชาวพม่ามีการแปรของศัพท์ในด้านเสียงสระและวรรณยุกต์ โดยการนำคำในภาษาอังกฤษมาใช้เป็นคำยืมเพื่อสื่อสารมากที่สุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความหมายของคำแต่อย่างใด และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาวะการสัมผัสทางภาษาของกลุ่มชนในเขตชายแดนไทย-พม่า ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ นั้นประกอบไปด้วยพื้นฐาน

ลักษณะส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมของวัฒนธรรม ซึ่งก่อให้เกิดความพยายามในการรักษาความเป็นเอกภาพของภาษา และด้านการกลืนกลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนในพื้นที่ดังกล่าว

สรุปได้ว่า บริเวณเขตติดต่อจังหวัดท่าซี้เหล็ก สหภาพพม่าและอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย จัดเป็นสังคมหลายภาษา(multilingual society) เพราะเป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มชนที่มีความหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม จึงส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ที่เป็นผลมาจากภาวะการสัมผัสทางภาษาหลากหลายประการเช่น การปนภาษา (language mixing) การสลับภาษา (language switching) การยืมภาษา (linguistic borrowing) และการแทรกแซงภาษา (linguistic interference) โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านความเป็นเอกภาพของภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นในพื้นที่ดังกล่าว หากแต่เกิดการปรับรับและการผสมกลมกลืนทางด้านวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย วิถีชีวิต รวมถึงประเพณีต่างๆ เพื่อจุดประสงค์ของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเห็นได้ชัด

Abstract

The purpose of this study was to examine a language phenomenon resulting from language contact in the border area of Mae Sai District of Thailand, opposite the Tachilek province of the Union of Myanmar. The study focused on both phonetic and phonemic change as a result of such contact. Other factors, such as culture and ethnic group or other conditions caused by language contact within a group of people who live in the Thailand-Myanmar border area, were also explored.

The study was conducted in relation to three main variables: the general demographic situation of people living in the Thailand-Myanmar border area, the languages used as media of their business communication and language changes resulting from the language contact in the border.

The general demographic data showed that people who either lived or ran their business in Tachilek province, the Union of Myanmar and Mae Sai district of Chiang Rai, Thailand, varied in their nationalities, cultures and religions. Most of them were Thais, Burmese, Shans, Chinese, Tai Lue, Akhas, Laotians, Philipinos, Bangladeshis, and Peguans, respectively. Most of the population were women less than 30 years of age; their religions were either Buddhism, Islam, or Christianity. Most of them were employees with lower than bachelor's degree education and had been working in the border area of Tachilek province, the Union of Myanmar and Mae Sai, district, Chiang Rai Province, Thailand, for less than five years.

The main languages that these people used for communication were Thai and Burmese, respectively. Even though the Burmese language was less used compared with the Thai language, it could be observed that, in Tachilek district, the Union of Myanmar, the Burmese language played an important role as a medium of communication within the local community and among Burmese people. The research participants displayed good Thai listening and speaking skills, but they were less proficient in reading and writing skills. In contrast, the research participants' ability to use Burmese was best in speaking skill, but they were less proficient in listening, reading and writing skills. Some Thai-English bilinguals and Thai-Chinese-

Burmese multilinguals were also found. The choice of language use in careers and communication was contextually and situationally governed.

With respect to the phonetic and phonemic changes resulting from language contact in the Thailand-Myanmar border area, there were instances of deviation of some vowels and tones among the Burmese, and there were some words borrowed from English. However, those changes did not have any semantic impact on the vocabulary. It was also found that personal traits and cultural environment were the two main factors influencing people to attempt to protect their identities from cultural assimilation as a by-product of the language contact.

In conclusion, the study area of Tachilek, the Union of Myanmar and Mae Sai district, Chiang Rai, Thailand, was a multilingual society, with various ethnic groups and cultures. As a result, the language changes found in this area included code mixing, code switching, linguistic borrowing and linguistic interference. However, these changes did not obviously affect Standard Thai; nor did they affect the local dialects in any significant way. Instead, there were other cases of cultural adjustment and assimilation, such as costumes, ways of life and traditions for the purpose of social harmonisation.

